

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/78/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118390150
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:6118390150.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, vo veci žalobcu SetCar sk, a.s., so sídlom Sučany, Ulica priemyselná 10, IČO: 50 387 189, právne zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Zbojom, so sídlom P., O. X, proti žalovanému KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, právne zastúpenému advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, so sídlom W., T. A. X/X, o zaplatenie 166,80 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 4C/28/2019-170 zo dňa 6. februára 2020 taktó

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žalobca **m á** voči žalovanému **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 166,80 eur spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne z tejto sumy od 18.7.2018 do zaplatenia. Vychádzal z toho, že posudzovaný nárok je uplatnený podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. S odkazom na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/300/2018 zo dňa 30.5.2019 (týkajúceho sa síce iných strán, ale totožného druhu nároku) konštatoval danosť aktívnej vecnej legitímácie žalobcu (došlo k platnému postúpeniu nároku na žalobcu). Súčasne konštatoval, že nejde o fiktívnu škodu a došlo tiež k platnému započítaniu vzájomných pohľadávok, a to nároku na úhradu odplaty za postúpenie pohľadávky poškodeného a nároku žalobcu na úhradu nájomného za náhradné vozidlo.

2. Okresný súd uviedol, že v súlade so závermi vyššie označeného rozhodnutia je aj výška nákladov za náhradné vozidlo primeraná. S postúpenou pohľadávkou zároveň prešlo i jej príslušenstvo, teda úrok z omeškania, ktorý nárok bol uplatnený v zákonnej výške. Dodal, že pokiaľ žalovaný priamo žalobcovi zaplatil (pred podaním žaloby) časť náhrady dotknutej škody, „uznal tým aj zvyšnú časť nároku tvoriacu predmet sporu“. Nadväzne rozporuplne tvrdí, že nedošlo k vzniku škody zaplatením, k platnému postúpeniu pohľadávky a platnému započítaniu. Súvisiacu obranu žalovaného tak okresný súd vyhodnotil ako nekonkrétne a právne irelevantnú.

3. Okresný súd za zodpovedajúcu zákonným požiadavkám považoval i samotnú žalobu („bolo možné o nej konať, rozhodnúť“). O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v spore neúspešnému žalovanému uložil povinnosť nahradiť ich žalobcovi v rozsahu 100 %.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že žaloba bude v celom rozsahu zamietnutá. Namietal nesprávnosť, nezákonnosť a „navyše aj arbitrárnosť“ napadnutého rozhodnutia. Uvedené doplnil všeobecnými konštatovaniami (vrátane

záverov najvyšších súdnych autorít) týkajúcimi sa pojmu arbitrárnosti a práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

5. Odvolateľ mal za to, že okresný súd rozhodol na základe nepodloženej právnej konštrukcie. Naďalej trval na nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v súdenom spore. Poškodenému F. X. „bola spôsobená škodová udalosť“ prevádzkou motorového vozidla poisteného u žalovaného, v ktorej súvislosti mal byť poškodený nútený užívať náhradné vozidlo zapožičané u žalobcu. Po ukončení nájmu žalobca vystavil poškodenému faktúru a dňa 27.3.2018 poškodený uzatvoril so žalobcom zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorá mu vznikla z titulu účelne vynaložených nákladov na prenájom náhradného vozidla.

6. Z uvedeného - podľa odvolateľa - vyplýva, že poškodený mal voči žalobcovi záväzok, ktorý spočíval v neuhradenej faktúre. Potom poškodený (a nie žalovaný) predstavoval subjekt, ktorý bol dlžníkom žalobcu, a teda nemohol so žalobcom platne uzatvoriť zmluvu o postúpení pohľadávky. Uzatvorením danej zmluvy nemohlo dôjsť k postúpeniu pohľadávky poškodeného na žalobcu, lebo túto pohľadávku pred cesiou poškodený žalobcovi neuhradil.

7. Odvolateľ tvrdil, že uvedeným postúpením došlo medzi poškodeným ako postupcom a žalobcom ako postupníkom k postúpeniu pohľadávky žalobcu, čo je v rozpore s § 524 Obč. zák. V zmysle zmluvy o postúpení pohľadávky prejav vôle jej účastníkov najskôr smeroval k cedovaniu (neexistujúcej) pohľadávky a až následne k započítaniu údajne vzájomných pohľadávok poškodeného a žalobcu. Žalovaný zhrnul, že „ak poškodený nebol majiteľom pohľadávky voči žalobcovi pred jej postúpením, nemohol túto postúpiť na žalobcu a kauzálna žalobcovi následne nemohla vzniknúť pohľadávka voči poškodenému na zaplatenie odplaty za postúpenie, ktorú následne žalobca mienil použiť na započítanie“. Predmetné postúpenie (neexistujúcej) pohľadávky je tak pre obchádzanie zákona absolútne neplatné v zmysle § 39 Obč. zák.

8. Napokon žalovaný namietal priznanie úrokov z omeškania žalobcovi. S odkazom na závery obsiahnuté v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 145/2017 z 22.11.2018 mal za to, že do omeškania sa mohol dostať až v prípade nesplnenia si povinnosti, ktorá mu bola uložená právoplatným rozhodnutím. Zároveň peňažná sankcia v podobe úrokov z omeškania upravená v § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z.z. je viazaná na nesplnenie nepeňažnej povinnosti vyjadrenej v § 11 ods. 6 písm. a/ alebo b/ dotknutého zákona, pričom účelom tejto úpravy je ochrana poškodeného, aby poisťovňa pod následkom dotknutej sankcie nezostala nečinná.

9. Žalobca žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť. Opakovane poukázal na podstatu postupovaného nároku na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ktorý mal poškodený subjekt voči žalovanému ako poisťovní škodcu. Zavádzajúcim je tak tvrdenie odvolateľa, že predmetom postúpenia mala byť pohľadávka, ktorú žalobca eviduje voči poškodenému ako dlžníkovi. Napokon, akceptovanie predmetného postúpenia pohľadávky žalovaným je zrejmé aj z toho, že čiastočné poistné plnenie už poukázal na účet žalobcu ako postupníka; obdobne tak z oznámenia o poistnom plnení.

10. Žalobca uviedol, že v zmysle predloženej zmluvy o postúpení pohľadávky poškodený subjekt v rámci jedného dokumentu uhradil predmetnú faktúru za nájom a súčasne postúpil žalobcovi za odplatu svoj nárok na náhradu škody voči žalovanému, čím došlo k úbytku v majetkovej sfére žalobcu. Celkovo mal za to, že napadnutý rozsudok je i dostatočne odôvodnený. Poukazoval tiež na viaceré rozhodnutia (najmä) Krajského súdu v Žiline v obdobných veciach (o. i. sa stotožňoval so závermi rozsudku sp. zn. 10Co/104/ /2019), ktoré potvrdzovali jeho argumentáciu.

11. Odkaz, resp. citáciu z rozhodnutí v obdobných veciach žalobca použil aj v otázke príslušenstvu uplatňovanej pohľadávky. Zdôrazňoval, že § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z.z. upravuje výlučne následky nesplnenia povinnosti podľa odseku 6 dotknutého zákonného ustanovenia (sankcionuje neskoré prešetrenie a vybavenie poistnej udalosti), ale nezbavuje poisťovňu povinnosti platiť úroky z omeškania za oneskorené plnenie podľa § 517 ods. 2 Obč. zák. Podľa žalobcu nezodpovedá spravodlivému usporiadaniu vzťahov, aby poisťovňa zodpovednosť za svoje nesprávne posúdenie povinnosti poskytnúť poistné plnenie prenášala na poškodeného. Doplnil, že námietku súvisiacu s nárokom na príslušenstvo žalovaný vymedzil až v rámci odvolania, hoci ním označované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR mu muselo byť známe už predtým.

12. Na predmetné vyjadrenie žalovaný/odvolateľ už nereagoval.

13. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

14. Odvolací súd/senát už rozhodoval vo viacerých obdobných veciach sporových strán; napr. aj pod sp. zn. 10Co/104/2019, na ktoré rozhodnutie odkazuje i žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného. Vzhľadom na identické podstatné skutkové okolnosti niet dôvodu na zmenu (právných) záverov vyslovených v označenom rozhodnutí. V záujme komplexnosti odôvodnenia aj bezprostredne v súdnej veci krajský súd (opakovane) uvádza zásadnú argumentáciu.

15. Žalovaný sa snaží zmluvu o postúpení pohľadávky medzi poškodeným a žalobcom z 27.3.2018 (č.l. 8 spisu) „rozfázovať“ a následne rozborom (aj to pomerne účelovým) jej takto rozčlenených častí navodiť dojem obchádzania zákona. Predmetná zmluva, čo je zrejme i z výslovných vyjadrení jej strán, však tvorí jeden celok upravujúci ich navzájom prepojené viaceré práva a povinnosti. Nespochybnou vôľou poškodeného F. X. a žalobcu bolo dotknuté vzájomné práva a povinnosti upraviť v rámci tejto jednej zmluvy, čo vôbec nie je v rozpore s tým, že bolo možné na ich usporiadanie uzavrieť viacero relatívne samostatných zmlúv.

16. Krajský súd konštatuje, že v rámci dotknutej zmluvy o postúpení pohľadávky došlo k odplatnému postúpeniu pohľadávky so súčasným započítaním fakturovaného nájomného za užívanie náhradného vozidla s odplatou za postúpenie pohľadávky. Len pri striktnom (až puristickom) prístupe k uplatňovaniu práva by bolo možné trvať na tom, aby poškodený uhradil žalobcovi sumu za nájom náhradného vozidla a ten mu ihneď v rámci postúpenia pohľadávky voči žalovanému tie isté peniaze (doslova tie isté bankovky a mince) vrátil. Inými slovami, poškodený by položil na stôl sumu (v danom momente) 364,80 eur a posunul ju k žalobcovi, ktorý by ju vzápätí posunul späť k poškodenému.

17. Krajský súd úmyselne v danej spojitosti používa mierne zveličenie a ironický tón, pretože popísaný (odvolateľom minimálne naznačovaný) postup v rámci kontraktčných procesov odporuje bežnej realite každodenného života, pri ktorej tak fyzické, ako aj právnické osoby takmer permanentne vstupujú do desiatok rôznych právnych vzťahov. Určite sa pritom nejedná o obchádzanie zákona, keďže právny úkon poškodeného a žalobcu nesmeroval k tomu, aby zákon dodržaný nebol. Naopak, takým počinaním by skôr bolo formálne vygenerovanie viacerých právne až perfekcionalistických zmlúv, ktoré by však nekorešpondovali s bezprostrednou realitou. Z konštatovaného je zrejme, že aktívna legitímácia žalobcu v súdnej veci bola preukázaná.

18. Žalovaný ako poisťovateľ v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. je rovnakým dlžníkom ako každý iný subjekt. Zo žiadneho ustanovenia označeného zákona a ani z iných právnych predpisov nie je možné vyvodiť nejaký osobitný status dlžníka poisťovateľa podľa zákona č. 381/2001 Z.z. a niet ani rozumných (z ústavnoprávneho princípu rovnosti už vôbec nie) výnimočných okolností, ktoré boli odôvodňovali výhodnejšie postavenie v pozícii dlžníka práve a len pre poisťovateľa v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z.

19. Jeho povinnosť plniť vzniká v zákonom určenej lehote (§ 11 ods. 7 prvá alinea zákona č. 381/2001 Z.z.) a v zákonom/v zmluve vymedzenom rozsahu. Je neprijateľné stotožňovať výšku (zákonného) nároku na poistné plnenie s výškou nároku uznanou poisťovateľom. Pokiaľ text zákona hovorí o poistnom plnení, má na mysli objektívne danú/preukázanú výšku poistného plnenia, a nie subjektívne - poisťovateľom - vyhodnotený rozsah. Ak poisťovateľ rozsah poistného plnenia zistí nesprávne (nie je podstatné, či vedome, alebo či „len“ na základe vlastných nedôsledností), t. zn. plnenie, ktoré by mal poškodenému objektívne poskytnúť, neopodstatnene zníži, potom úrok z omeškania je sankciou aj za toto nesprávne zistenie rozsahu plnenia, resp. nedôvodné zníženie plnenia pre poškodeného. V dotknutom celkovom kontexte a zmysle je nutné vykladať i ustanovenia § 11 ods. 6 a 8 zákona č. 381/2001 Z.z.

20. Ak by sa akceptoval výklad prezentovaný odvolateľom, t.j., že na to, aby sa nedostal do omeškania s poistným plnením, mu postačuje v zákonom stanovenej lehote troch mesiacov od oznámenia škodovej udalosti poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie, prečo mu poistné plnenie nepatrí, resp. prečo je krátené, malo by to úplne absurdné dôsledky. Čiastočne sa uvedené už i prejavuje v činnosti niektorých poisťovní. Práve takýto prístup totiž vedie k nevhodnej praxi, kedy poisťovne (zo skúsenosti odvolacieho súdu možno uviesť, že minimálne s nedostatkom „dobrého úmyslu“; ak nie priamo so „zlým úmyslom“) pri prvom posúdení nároku poškodeným ich nároky neopodstatnene výrazne krátia, eventuálne ich vôbec neuznávajú. Činia tak v podstate bez akéhokoľvek rizika, pretože ak ich dotknuté subjekty (spravidla až po opakovanej vzájomnej niekoľko mesiacov trvajúcej komunikácii) aj zažalujú, v zmysle nimi prezentovaného výkladu by sa v omeškaní mohli/mali ocitnúť až právoplatnosťou

súdneho rozhodnutia. Je nepochybné, že ide o maximálne účelovú argumentáciu, popierajúcu zmysel aj dotknutého ustanovenia § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z.

21. Podstatou zakomponovania tohto zákonného pravidla do nášho právneho poriadku (aj pod tlakom európskych inštitúcií) nebolo len dosiahnutie toho, aby poisťovatelia formálne písomne odpovedali poškodeným, prečo ich nároky neuspokoja, ale naopak, aby v čo najkratšom čase (bez zbytočného odkladu) bolo prešetrenie poistných udalostí ukončené a hlavne, aby poškodení boli za škody im spôsobené odškodnení. V predkladacej/dôvodovej správe k zákonu č. 381/2001 Z.z. sa dokonca hovorí o „základnom práve poistiteľa na poistné plnenie, ktorým budú odškodňované obeť dopravných nehôd“.

22. Vo vzťahu k poškodeným je nutné tiež pripomenúť, že títo majú charakter tzv. nútených veriteľov. Ich pohľadávka nevzniká ako dôsledok slobodného rozhodnutia, t.j. kontraktačného prejavu ich vôle, ale naopak, je dôsledkom protiprávneho konania tretích osôb voči nim, resp. voči ich majetku.

23. Z rozoberaných dôvodov krajský súd sa nestotožnil so závermi vyplývajúcimi z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 145/2017 z 22.11.2018, na ktoré odkazoval žalovaný. Podľa vedomostí odvolacieho súdu jedná sa zároveň zatiaľ len o ojedinelé rozhodnutie, ktoré tým pádom nie je možné považovať v užšom slova zmysle ani za ustálenú prax najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP).

24. V nadväznosti na označené rozhodnutie je vhodné pripomenúť, že i najvyšší súd v dotknutom konaní smeroval k požiadavke určitej kvality/kvalifikovanosti vysvetlenia zo strany poisťovateľa, prečo poistné plnenie kráti, resp. ho vôbec neposkytne. Krajský súd len na okraj poznamenáva, že predmetné vysvetlenie žalovaný nezaslal poškodenému (F. X.), ale žalobcovi; čiže neoznámil poškodenému v zákonom stanovenej lehote dôvody krátenia plnenia, t.j. nesplnil povinnosť podľa § 11 ods. 6 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. Vo svojej podstate tak ide o ďalší prejav „argumentačnej schizofrénie“ žalovaného, ktorý na jednej strane sa odvoláva na oznámenie zaslané ako poškodenému práve žalobcovi, ale na strane druhej tvrdí, že žalobca nie je poškodeným a teda nie je aktívne legitimovaným v súdenom spore.

25. Nie je porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu, ak súd nerozhodne podľa predstáv strany sporu (v danom prípade podľa predstáv žalovaného); vrátane predstáv o obsahu odôvodnia. Intenzitu zásahu spôsobilú privodiť porušenie ústavných/základných práv dosahuje len odôvodnenie, ktoré neuvádza žiadnu argumentáciu, prípadne také, ktorého dôvody sú zjavné protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky alebo ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (bližšie napr. I. ÚS 344/10, III. ÚS 305/08). Napadnuté rozhodnutie určite nie je rozhodnutím s predmetnými nedostatkami.

26. Zároveň je nutné vnímať aj ten fakt, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu tvoria jeden celok; čo v plnej miere platí aj pre odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Preto je štandardné, ak odvolací súd doplní, či spresní niektoré východiská alebo konštatovania prvoinštančného súdu. V súdnej veci sa uvedené vzťahuje tak na podstatu/istinu nároku, ako aj na (vyššie pomerne podrobne vymedzené) súvislosti úrokov z omeškania, ktoré v štádiu pred okresným súdom neboli z hľadiska argumentácie strán podstatnými.

27. Krajský súd súvisiace vyjadrenia žalovaného nepovažoval za neprípustné novoty v odvolacom konaní (§ 366 CSP). Jednak svojou povahou ide o právne argumenty, a jednak, ak v štádiu konania pred okresným súdom popieral žalovaný nárok ako celok, nebol nevyhnutne povinný vymedzovať aj podrobnejšiu argumentáciu k príslušenstvu uplatňovanej sumy; tá sa stala relevantnou, resp. relevantnejšou až v dôsledku prvoinštančného rozhodnutia.

28. Nakoľko odvolacie námietky vymedzené žalovaným, ktorými je odvolací súd viazaný, neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), v meritórnej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

29. Žalovaný síce odvolaním napadol rozsudok okresného súdu aj v časti o trovách konania, ale v danej spojitosti nevymedzil žiadnu konkrétnu odvoláciu námietku. Nadväzne, potvrdenie posudzovaného rozhodnutia v meritórnej časti, od ktorej je výrok o trovách konania priamo závislý, zakladá vecnú správnosť aj dotknutého bezprostredne podmieneného výroku o nároku na náhradu trov. Len na okraj krajský súd dopĺňa, že okresný súd primerane aplikoval zásadu (plného) úspechu v spore.

30. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Žalovaný nebol v tomto štádiu konania (vôbec) úspešný, preto má žalobca voči nemu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v (plnom) rozsahu - 100%.

31. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.